

**DOE MEE AAN DE VVJ - QUIZ
IN ANTWERPEN OP 25 APRIL zie p.8**

**VVJ en AVBB kiezen nieuwe besturen
Financiënminister stelt freelancers gerust over
auteursrechtenvergoedingen**

**Brusselse rechtbank kent ook publieke figuren privacy toe
Steven De Foer steeds weer op zoek naar grote verhalen**

En VVJ Antwerpen nodigt uit op gezinsdag in de Efteling op 1 mei

De Journalist

m a g a z i n e v a n d e V V J

De Journalist 187 - 6 maart 2015 - verschijnt maandelijks - v.u. Pol Deltour, Huis van de Journalist, Zennestraat 21, 1000 Brussel

(foto Lieven Van Assche /ImageDesk)

UIT DE VVJ	
Dank je, Marc !	3
ACTUEEL	
Verslag van de Algemene Vergaderingen van VVJ en AVBB	4
VVJ en AVBB kiezen nieuwe besturen	5
Volledige betaling in auteursrechtenvergoeding kan	6
Betaling in auteursrechten: impact op sociale zekerheid	7
Hoe ver reikt de privacy van publieke figuren?	8
Vlaamse krantenmarkt in 2014 stabiel	9
Leuvense Perskring wijst op noden lokale verslaggevers	9
Speeddate journalisten-woordvoerders in Antwerpen	10
Nog één Vlaming in nieuw VVOJ-bestuur	11
IN GESPREK	
Wim Van Rompaey: <i>'Iedereen waant zich nu journalist'</i>	12-13
RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK	
Klacht van Jozef Buts tegen VTM-Telefacts	14
Klacht van Kristof Duyck tegen <i>De Krant van West-Vlaanderen</i>	15
IN MEMORIAM	
Ivo Van Hassel, Louis Davids, Walter Gansemans	16
FORUM	
Patrick Van Gompel mijmert na over de vrije meningsuiting	17
MENS ACHTER HET NIEUWS	
Steven De Foer: steeds op zoek naar het grote verhaal	18
ONDER EMBARGO	19

Tuymans en persfotografie: de polemiek blijft duren

Zelden heeft een fotojournaliste zoveel polemiek teweeggebracht als Katrijn Van Giel met haar proces tegen kunstenaar Luc Tuymans. Die had haar in *De Standaard* gepubliceerde foto van Jean-Marie Dedecker nogal letterlijk tot schilderij omgeturnd – zonder Van Giel daar zelfs maar over te contacteren. De rechtbank van Brussel besliste dat Tuymans plagiaat had gepleegd, en legde hem een dwangsom op voor elke verdere verspreiding van het schilderij zonder voorafgaand overleg met de fotojournaliste. Onder meer op het Aalsterse carnaval was de kwestie aan de orde (*zie foto*). Heel wat kunstenaars dan weer steunden Tuymans, onder meer door zelf de Dedecker-foto te plagiëren. Juristen vechten intussen een ware argumentenoorlog uit over wie nu het gelijk aan zijn kant heeft. En uit een poll georganiseerd door *Flanders Today* bleek nog dat 69% zich aansluit bij het standpunt van fotografe Van Giel, terwijl slechts 25% begrip toont voor Tuymans. Aan het Brusselse hof van beroep om straks (definitief?) de knoop te ontwarren.

(PD /foto Maitrise)

De Journalist *Uit de VVJ*

MAGAZINE VAN DE
VLAAMSE VERENIGING VAN
JOURNALISTEN (VVJ)

COÖRDINATIE

Pol DELTOUR
pol.deltour@journalist.be

VASTE MEDEWERKERS

Jan BACKX
Ivan DECLERCQ
Monica MORITZ
Marleen SLUYDTS
Luc VANHEERENTALS
Mark VLAEMINCK
BELGA PICTURES
PHOTO NEWS
ZAK

REDACTIESECRETARIAAT

Huis van de Journalist
Zennestraat 21
1000 Brussel
Tel. 02/777.08.40
Fax 02/777.08.49
info@journalist.be
www.journalist.be

ABONNEMENTEN

Marleen Sluydts
Zie adres hierboven
info@journalist.be

RECLAMEREGIE

Cathy Pletinckx
Zie adres hierboven
info@journalist.be

LAYOUT EN DRUK

Claes-Roels
Albert Van Cotthemstraat 54
1600 Sint-Pieters-Leeuw
Tel. +32 (0)2 378 09 39
Fax +32 (0)2 378 25 59
www.claes-roels.be

Lid van de Unie van Uitgevers
van de Periodieke Pers

Dank je, Marc !

(foto Lieve Van Assche /ImageDesk)

Volgens sommigen is er binnenkort een vacature voor hoofdredacteur bij de VRT. Misschien is dat wel de reden waarom Marc Van de Looverbosch ermee stopt als VVJ-voorzitter. Marc is altijd al heel vooruitziend geweest. En hij zou een verdraaid goede hoofdredacteur zijn. Want in zo'n functie heb je eigenschappen nodig die Marc Van de Looverbosch nu omzeggens twaalf jaar lang aan de dag heeft gelegd aan het roer van de VVJ.

Bijna een kwarteeuw geleden, we zijn 1992, ging Van de Looverbosch aan de slag bij de VRT-radionieuwsdienst. Hij zou er niet meer weggaan. Tien jaar later kreeg hij wel behoefte aan een nieuwe impuls, wat extra uitdaging. Zo trad hij in februari 2003 toe tot het VVJ-bestuur als ondervoorzitter. En omdat toenmalig voorzitter Josse Abrahams al snel heel andere oorden opzocht, schoof Marc meteen een plaats door. Bij de daarop volgende bestuursverkiezingen van 2007 en 2011 werd hij rimpelloos rechtstreeks herverkozen tot voorzitter.

En hij heeft dat goed gedaan. Het is zoals zo vaak: we zullen pas goed beseffen welk een uitstekende voorzitter hij was, als hij er niet meer zal zijn. Marc miste nagenoeg geen enkele van de maandelijkse bestuursvergaderingen, die hij steeds met vaste hand heeft geleid. Regelmatig belden, sms'ten of mailden we elkaar met bekommernissen en beslommeringen. Hij droeg ook maandelijks zijn steentje bij aan het magazine dat we uitgeven. En er was het vele werk achter de schermen. Mee die soms wat saaie dossiers opvolgen uit de interne keuken van de vereniging: de huisvesting, de financiën, onze verhouding met de Franstalige AJP en de Belgische AVBB, onze toenadering tot de VJPP, de niet altijd rimpelloze gesprekken met uitgevers of ministeriële kabinetten... Steeds was Marc erbij. En steeds was hij die onmisbare stuwmotor, die onze vereniging al die jaren heeft blijven doen draaien.

Als we Marc moeten typeren, dan in vier kernwoorden. Een uitstekend moderator was hij. Dat maakte hem een ideale voorzitter voor de talloze vergaderingen: discussies op scherp stellen, duidelijk de inzet ervan definiëren, het debat zelf goed in de hand houden, en aan het eind helder formuleren wat al dan niet werd beslist.

Een verzoener, dat epitheton verdient hij ook. Die eigenschap kwam ons vaak van pas in de eigen Raad van Bestuur, maar ook in discussies met onze uitgevers, of in 'communautaire' gesprekken binnen de AVBB.

Rationalist, ook dat typeert Marc. Redelijkheid stond voorop, en dat woog veruit op tegen populisme of corporatisme. Kwaliteitsjournalistiek was voor hem geen loos begrip. En hoe jammer ook, maar als iedereen moet inleveren, dan schieten ook wij er desnoods maar enkele privileges op in...

Tegelijk is hij een relativist. Iemand die met een kwinkslag de stemming helemaal ten goede kan doen omslaan. En op die manier de zaken ook weer vooruit helpt.

We gaan dat allemaal missen, want nu stopt hij ermee. Ook als gewoon bestuurslid. Twaalf jaar zijn genoeg geweest, en hij wil straks niet gaan *schoonmoederen* over het nieuwe bestuur. Er zijn overigens genoeg opvolgers uit de VRT-stal, en dan wil hij ook nog een boek afwerken. Daarom: dank je, Marc.

Dank ook aan de andere bestuursleden die ons verlaten of al eerder verlieten. Ondervoorzitter Hubert Van Humbeek, secretaris-penningmeester Gie Van Roosbroeck, oud-voorzitter Luc Standaert, collega's Marc Van Impe, Marc Goossens, Farid El Mabrouk, Denise Van Den Broeck en Walter Vanderstukken. Ook hun inbreng was vele jaren lang van groot belang. Hopelijk hebben ze allen er zelf ook iets aan gehad. En hopelijk zal de VVJ hun engagement in de toekomst nooit beschamen.

Pol Deltour
Nationaal secretaris VVJ

Algemene ledenvergaderingen VVJ en AVBB in het teken van verkiezingen, auteursrechten en journalistieke waarden

De algemene ledenvergaderingen van de VVJ en de federale AVBB hebben op zaterdag 28 februari nieuwe Raden van Bestuur verkozen. Bij de VVJ blijft het nog even wachten op een nieuwe voorzitter, die Marc Van de Looverbosch moet opvolgen. Verkozen tot ondervoorzitter is Kris Van Haver van *De Tijd*. En Erik Verreet werd verkozen tot nieuwe penningmeester.

Voor de in het totaal 21 effectieve bestuursmandaten boden zich 27 kandidaten aan. Net zoals bij de Franstalige zustervereniging AJP, stromen 7 VVJ-bestuursleden door naar de federale AVBB-Bestuursraad. Naar jaarlijkse gewoonte namen de AV's ook kennis van het activiteitenverslag en de financiële rekeningen en begrotingen. Die werden allemaal unaniem goedgekeurd.

Een heikel punt blijft voor veel collega's de betaling van hun werk in de vorm van auteursrechtenvergoedingen, zo bleek. Ondanks het fiscale voordeel daarvan, stellen sceptici zich vragen over de redelijkheid en opportuniteit van 100% auteursrechtenvergoedingen voor journalisten. Onder meer Lieven Van Assche (voorzitter van de Vereniging van Beeldjournalisten) wees op de blijvende risico's van problemen met de fiscus.

Diverse sprekers op de AV wezen daarnaast op de noodzaak voor de VVJ om ook morele journalistieke waarden te blijven verdedigen. Guido Fonteyn: "We hebben nood aan een campagne, waarmee we goeie journalistiek opnieuw op de maatschappelijke kaart zetten." En Jo Buggenhout: "Een redactiestatuut, zoals we nu hebben bij VTM, kan een grote rol spelen in het regelen van de verhoudingen in een mediahuis." (PD)

VTM is sterk vertegenwoordigd in de RvB van de VVJ, met v.l.n.r. Jo Buggenhout, Wouter Bruyns en Jan De Meulemeester (foto LVA /ID)

Erik Verreet (l.), de nieuwe VVJ-penningmeester, en bestuurslid Paul Van Landeghem (foto LVA /ID)

Kris Van Haver, de nieuwe ondervoorzitter van de VVJ (midden) (foto LVA /ID)

(foto Lieven Van Assche /ImageDesk)

VVJ-BESTUUR 2015-2019

Voorzitter

Ondervoorzitter

Kris VAN HAVER (*De Tijd*)

Secretaris-penningmeester

Erik VERREET (*brugpensioen*)

Bestuursleden

Wouter BRUYNS (*VTM*)

Jo BUGGENHOUT (*VTM*)

Anne-Marie CORDIA (*freelance*)

Goele DE CORT (*Brusselnieuws.be*)

Jan DE MEULEMEESTER (*VTM*)

Luc DE SMET (*VRT-tv*)

Dominique DECKMYN (*De Standaard*)

Guido FONTEYN (*senior freelance*)

Gie GORIS (*Mo*)

Jan HAUTEKIET (*VRT-radio*)

William LAENEN (*VRT-tv*)

Monica MORITZ (*freelance*)

Jan NAGELS (*Belga*)

Jörgen OOSTERWAAL (*Knack*)

Georges TIMMERMAN (*Apache*)

Lieven VAN ASSCHE (*ImageDesk*)

Paul VAN LANDEGHEM (*VRT Radio 2 e.a.*)

Hilde VAN MALDEREN (*freelance HLN e.a.*)

Danny VILEYN (*Brussel Deze Week*)

Cathy Pletinckx, Marleen Sluydts, Marc Van de Looverbosch en Pol Deltour tellen de uitgebrachte stemmen (foto LVA /ID)

AVBB-BESTUUR 2015-2019

Kris VAN HAVER (*De Tijd*)

Jo BUGGENHOUT (*VTM*)

Jan DE MEULEMEESTER (*VTM*)

William LAENEN (*VRT-tv*)

Monica MORITZ (*freelance*)

Jan NAGELS (*Belga*)

Paul VAN LANDEGHEM (*VRT-Radio 2*)

François RYCKMANS (*RTBf*)

Philippe BODEUX (*Le Soir*)

Gérard GAUDIN (*Belga*)

Mehmet KOKSAL (*freelance*)

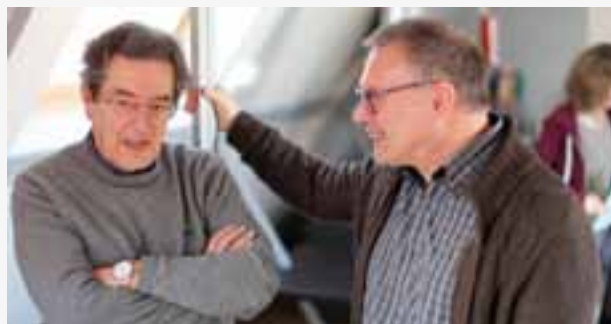
Odile LEHERTE (*RTBf*)

Tanja MILESVKA (*Bxl-Brabant*)

Samuel SINTE (*L'Avenir*)

Ook de federale AVBB hield haar jaarlijkse ledenvergadering. V.l.n.r. Martine Simonis en François Ryckmans van de AJP en Marc Van de Looverbosch en Pol Deltour van de VVJ (foto LVA /ID)

Uittredend ondervoorzitter Hubert Van Humbeeck in gesprek met bestuurslid Danny Vileyn (foto LVA /ID)

Financiënminister Van Overtveldt stelt belaagde freelancejournalisten gerust

VOLLEDIGE BETALING IN AUTEURSRECHTENVERGOEDING KAN

Pol Deltour
Ivan Declercq

Freelancejournalisten kunnen wel degelijk volledig in fiscaal voordelige auteursrechtenvergoedingen worden betaald door hun uitgevers, op voorwaarde dat in hun contract is bepaald dat de vergoeding uitsluitend geldt voor de overdracht van hun auteursrechten, en niet voor een prestatie. Dat heeft de minister van Financiën, Johan Van Overtveldt (N-VA), op 25 februari bevestigd in de Kamercommissie Financiën.

De minister was om duidelijkheid over de kwestie gevraagd door volksvertegenwoordigers Peter Dedecker (N-VA) en Griet Smaers (CD&V), die op hun beurt daarover waren aangesproken door de VVJ. In september vorig jaar had de FOD Financiën dan wel een circulaire gepubliceerd die freelancers en uitgevers toeliet vrij te bepalen op welke manier ze auteursrechten en prestaties vergoeden, maar in de praktijk bleef de Bijzondere Belastinginspectie (BBI) de aangiften van freelancers verwerpen als die in 100% auteursrechten waren ingediend.

Minister Van Overtveldt in de Kamercommissie van Financiën: "Wat de toepassing van de circulaire betreft, kan ik bevestigen dat, indien het contract enkel verwijst naar een cessie of een concessie van auteursrechten en niet naar een prestatie van de auteur, de volledige vergoeding geacht wordt betrekking te hebben op de cessie of de concessie van auteursrechten. De partijen zijn vrij te bepalen welk deel van de vergoeding betrekking heeft op auteursrechten en welk deel op een prestatie. Zodra er geen twijfel is over het feit dat auteursrechten worden overgedragen, hetgeen bij journalisten ongetwijfeld het geval is, kunnen de partijen vrij een vergoeding opdelen."

De minister zei verder dat de circulaire van toepassing is sinds de invoering van de bedoelde fiscale wet van 2008. "De bepalingen gelden dus ook voor situaties van vóór de publicatie van de desbetreffende circulaire."

Volgens Van Overtveldt zijn momenteel door de BBI 61 dossiers geopend tegen journalisten. "Ook bij de controle van deze dossiers dient de BBI uiteraard rekening te houden met de bepalingen zoals opgenomen in de circulaire."

Voor de vele freelancejournalisten die hun inkomen de voorbije jaren volledig in fiscaal voordelige auteursrechtenvergoedingen hebben aangegeven – en daarvoor nu desgevallend door de fiscus worden achterna gezeten – is de tussenkomst van Van Overtveldt goed nieuws. Essentieel blijft weliswaar dat ze over contracten beschikken waarin enkel over de overdracht van auteursrechten wordt gesproken, en er geen prestatievergoeding is afgesproken. Ook voor de Vlaamse uitgevers, die sinds enkele jaren hun freelancemedewerkers systematisch op deze wijze betalen, zijn de verklaringen van de minister geruststellend.

Mediahuis is het nieuwe bedrijf dat de sterke nieuwsmarken De Standaard, Het Nieuwsblad, Gazet van Antwerpen en Het Belang van Limburg bijeenbrengt. Daarnaast herbergt Mediahuis ook digitale classifieds-merken zoals Jobat, Hebbes, Zimmo en Vroom. Mediahuis is een open huis met een nieuwsgierige blik op de wereld. Een huis waar mensen en merken hun eigenheid kunnen behouden en zich kunnen ontplooiën. Mediahuis investeert in relevante mediamerken en benut hun potentieel optimaal. Het investeert om nu resultaten te halen en waarde te creëren voor later. Het investeert om elk merk sterker en aantrekkelijker te maken voor klanten en partners. Mediahuis is een ambitieus huis dat een omgeving creëert waarin iedereen het vanzelfsprekend vindt voortdurend op zoek te gaan naar nog beter.

BEELDREDACTEUR (HET BELANG VAN LIMBURG)

Functie: Je beheert het beeldaanbod (selectie, ontwikkeling, samenstelling en afstemming) van alles wat met beelden te maken heeft (foto's, video's, infografieken,...) voor de krant, de website en de bijlages van Het Belang van Limburg. Je werkt zelf een aantal krantenpagina's creatief uit op beeldniveau. Je bent het aanspreekpunt van de redactie en andere betrokken partijen en coördineert het proces rondom het beeldmateriaal.

Profiel: Je hebt een grafische diploma op zak met liefst een aantal jaren ervaring in opmaak van kranten en of tijdschriften. Ervaring in het opmaken van websites is een pluspunt. Je blinkt uit in Indesign, Illustrator en Photoshop. Je bent communicatief, klantgericht en neemt graag zelf initiatieven. Je bent bereid om 's avonds en op zon- en feestdagen te werken.

Solliciteer voor deze uitdagende job in Hasselt via mediahuis.be/jobs

Betaling in auteursrechten: kleine impact op sociale zekerheid freelancers

Ivan Declercq

Het is in de Vlaamse pers bijna overal gemeengoed geworden: freelancejournalisten die uitsluitend in fiscaal voordelige auteursrechtenvergoedingen worden betaald. Maar hoe zit het intussen met het aspect sociale zekerheid?

Wie als zelfstandig journalist in hoofdberoep uitsluitend in auteursrechten wordt betaald, heeft een roerend inkomen, en geen beroepsinkomen. Fiscaal interessant, zonder enige twijfel, maar wat zijn de gevolgen voor de sociale zekerheid van de betrokkenen? En hoeveel voordeel doe je nu eigenlijk bij een betaling in uitsluitend auteursrechten?

Zelfstandigen betalen bijdragen voor hun sociale zekerheid op basis van hun beroepsinkomen, net zoals loontrekkenden trouwens. Tot een jaarinkomen van 55.577 euro is de sociale bijdrage van een zelfstandige 22% van het beroepsinkomen. Op het inkomen tussen 55.577 en 81.903 euro is de sociale bijdrage 14,16%.

Freelancejournalisten die uitsluitend in auteursrechten worden betaald, zijn wel degelijk zelfstandigen maar hebben geen beroepsinkomen. Zij moeten een sociale bijdrage van 22% betalen op een minimum jaarinkomen van 12.870 euro. Dat is dan 2.831 euro.

Een concreet geval

Laten we eens bekijken aan de hand van een fictief voorbeeld wat dat uiteindelijk oplevert. We gaan uit van een **freelancer met een jaaromzet van 50.000 euro**. Wat houdt die over als die som uitsluitend in auteursrechtenvergoedingen wordt betaald door zijn opdrachtgevers? En hoeveel zou hij of zij overhouden als dat bedrag volledig in beroepsinkomsten ('baten' in het fiscale jargon) is betaald geweest? Daarbij houden we in beide gevallen geen rekening met eventuele fiscale verminderingen voor kinderen ten laste of voor hypothecaire leningen/intresten en dergelijke.

Een zelfstandige met een **bruto beroepsinkomen (baten) van 50.000 euro** kan uiteraard beroepskosten aftrekken. Kiest hij voor de forfaitaire aftrek, dan is dat 3.016 euro. Maar wellicht kan de zelfstandige journalist méér beroepskosten aftrekken dan die vrij lage forfaitaire beroepskosten. Laten we er van uitgaan dat de freelancer **10.000 euro aan werkelijke beroepskosten** kan inbrengen. Dan houdt hij nog een beroepsinkomen over van 40.000 euro. Daarop moet hij een **sociale bijdrage betalen van 22%, dat is dus 8.800 euro**. Daardoor houdt hij een belastbaar inkomen over van 31.200 euro. De basisbelasting op dat bedrag is 11.340 euro, maar rekening houdend met een belastingvrije som van 7.070 euro, komt de **belasting (exclusief gemeentelijke opcentiemen) neer op 9.572 euro**. Van zijn bruto omzet van 50.000 euro, betaalt deze freelancer 8.800 euro aan sociale bijdragen en 9.572 euro aan belastingen. Hij houdt dus **31.628 euro over**.

Een collega freelancer die **50.000 euro heeft ontvangen als 100% auteursrechten**, betaalt 22% sociale bijdrage op een minimum jaarinkomen van 12.870 euro. Dat is 2.831 euro.

Voor auteursrechten gelden hoge forfaitaire kosten (die de belastbare som dus naar beneden brengen): op een bedrag van 50.000 euro aan auteursrechten moet door de uitgever(s) uiteindelijk **5.788 euro roerende voorheffing** worden ingehouden. Deze freelancer houdt dus over: $50.000 - 2.831 - 5.788 = 41.381$ euro.

Sociale uitkeringen

De tweede freelancer heeft niet alleen minder belastingen betaald, maar vooral ook minder bijdragen voor sociale zekerheid. Wat zijn daarvan de gevolgen voor hem of haar op het vlak van de uitkeringen?

- ✓ De **kinderbijslag** is onafhankelijk van het inkomen en de daarbij horende sociale bijdrage, dat heeft op dit vlak dus **geen gevolg**.
- ✓ Ook **uitkeringen bij arbeidsongeschiktheid** wegens ziekte of ongeval zijn onafhankelijk van het inkomen: 33 à 54 euro per dag (afhankelijk van gezinssituatie), na de eerste maand arbeidsongeschiktheid. Ook hier dus **geen gevolg**.
- ✓ Voor het **pensioen** is er wél een link met het opgegeven beroepsinkomen. Men bouwt als zelfstandige namelijk een pensioen op via de sociale bijdrage, tot een inkomen van 55.577 euro. Boven dat bedrag bouwt men geen pensioenrechten meer op. (Vandaar overigens is boven dat bedrag de sociale bijdrage geen 22%, maar slechts 14,16%.)

Wie uitsluitend in auteursrechten wordt betaald, draagt dus slechts bij voor zijn of haar pensioen, berekend op het minimuminkomen van 12.870 euro. Op het inkomen tussen 12.870 euro en 55.577 euro wordt geen bijdrage geleverd voor het pensioen, en dat zal uiteraard reflecteren in het latere pensioen.

Maar het verschil zal niet groot zijn: **het minimum pensioen voor een alleenstaande zelfstandige bedraagt 12.731 euro per jaar**. Vanaf 1 april 2015 wordt dat 12.852 euro en vanaf 1 augustus 2016 wordt het minimumpensioen van zelfstandigen gelijkgesteld met het minimumpensioen van loontrekkenden (13.480 euro).

En **het maximum pensioen voor zo'n alleenstaande zelfstandige bedraagt 14.985 euro**. Maar dat maximum wordt alleen gehaald door wie een volledige loopbaan van 45 jaar heeft gehaald én al die jaren de maximale sociale bijdragen voor zelfstandigen heeft betaald. (Tegenwoordig wordt voor die 45 jaar gerekend in 14.040 voltijdse dagequivalenten.) Dat is hoe dan ook een hypothese die voor maar weinig zelfstandigen geldt. In de werkelijkheid zal het zelfstandigenpensioen veelal lager liggen dan die 14.985 euro. Met andere woorden: **zelfs voor het pensioen maakt het eigenlijk nauwelijks uit hoeveel sociale bijdragen men heeft betaald tijdens zijn loopbaan**.

Financiënminister Van Overtveldt stelde freelancejournalisten en uitgevers op 25 februari gerust over de mogelijke betaling in fiscaal voordelige auteursrechten. (Foto Laurie Dieffembacq/Belga)

NA RAAD FLUIT OOK RECHTBANK *DAG ALLEMAAL* TERUG VOOR BERICHTGEVING OVER BEKENDE VLAMING DEXTERS

Pol Deltour

De Brusselse rechtbank heeft drie journalisten van *Dag Allemaal* en uitgever De Persgroep veroordeeld voor een privacyschendend artikel over Tanja Dexters en haar partner. Eerder oordeelde ook de Raad voor de Journalistiek al dat het weekblad te ver was gegaan in die berichtgeving.

Op 5 juli 2011 berichtte *Dag Allemaal* op de cover en de pagina's 14 tot 18 over vermeend overspel van Dexters partner. Een getuige verstrekke daar allerlei details over. Die getuige was een vriendin van de vermeende minnares, en ze was door *Dag Allemaal* ook betaald voor de exclusiviteit van haar verhaal. Extra pigment: de getuige zei met het verhaal naar buiten te komen omdat ze zich 'bedreigd' voelde. En warempel: de dag na de publicatie in *Dag Allemaal* verloor ze in een verkeersongeval het leven. Dat feit, aldus Tanja Dexters en haar partner, gaf aanleiding tot extra roddel en achterklap over hen.

Het koppel vorderde van de journalisten en uitgever De Persgroep een schadeloosstelling van om en bij 400.000 euro, dit voor de onzorgvuldige en grievende berichtgeving over hen, die hun privé- en gezinsleven verregaand had aangetast. De rechtbank sloot zich in een vonnis van 15 december 2014 bij de kritiek aan. Dexters en haar partner "zijn weliswaar publieke personen die het grote publiek vrijwillig inzage hebben gegeven in bepaalde aspecten van hun gezinsleven, toch betekent dat niet dat hun privé-leven publiek bezit is en dat zulks de pers een vrijgeleide geeft om over elk aspect daarvan op grond van om het even welk gerucht of getuigenis te verhalen." En verder: "Iedere persoon, zelfs een publieke persoon, heeft het recht om te bepalen welk deel van zijn of haar leven hij of zij publiek wenst te maken, waarbij de keuze daarvan niet ligt bij de journalist." Op basis

hiervan worden de drie journalisten veroordeeld tot een gezamenlijke morele schadevergoeding van 5.000 euro aan het koppel.

Door de getrapte aansprakelijkheid in perszaken wordt De Persgroep niet veroordeeld voor de berichtgeving als zodanig. Maar de rechtbank vindt wel dat de uitgever aansprakelijk kan worden gesteld voor de 'commerciële exploitatie' van het verhaal op de voorpagina, en ook voor hergebruik van de cover in een wervingscampagne voor nieuwe medewerkers. Hiervoor moet De Persgroep aan Dexters en haar partner 10.000 euro betalen. Tegen het vonnis wordt geen hoger beroep aangetekend.

Op 10 mei 2012 had de Raad voor de Journalistiek de drie journalisten al op de vingers getikt voor dezelfde berichtgeving, samen met hun hoofdredactrice Ilse Beyers overigens. Dat gebeurde weliswaar niet zozeer voor schending van de privacy, als wel voor een tekort aan waarheidsgetrouwheid. "*Dag Allemaal* heeft de waarachtigheid van de informatie om de klagers te beschuldigen van leugens en om intieme details over hun privéleven bekend te maken en hun reputatie op het spel te zetten, onvoldoende gecheckt." De Raad voor de Journalistiek laakte daarnaast dat het weekblad de getuige een vergoeding had betaald voor de exclusiviteit van haar verhaal, wat de vrije nieuwsgaring in het gedrang bracht.

VVJ Antwerpen - QUIZ

25 april 2015, Antwerpen

VVJ Antwerpen organiseert voor de derde keer een quiz voor journalisten en hun vrienden. Na de succesedities in Mechelen en Turnhout, is Antwerpen onze gaststad.

We spelen in ploegen van maximaal vijf spelers.

Ploegen waarin een VVJ-lid zit, betalen 15 euro met de promotiecode VVJQUIZ3.

Ploegen zonder VVJ-leden nemen deel voor 20 euro.

Daarvoor krijg je dan een geweldig spannende avond in de plaats. Elke deelnemer krijgt ook zeker een prijs mee naar huis.

Online inschrijven kan nog via www.journalist.be tot 23 april om middernacht. Aan de kassa kun je tot het laatste moment inschrijven, maar dan betaal je 5 euro extra.

Datum: **zaterdag 25 april 2015**

Plaats: **Tennisclub Azua**, Edegemsesteenweg 100, Wilrijk
Ontvangst **19u30**, start 20u

Quiz je niet zo graag, maar wil je er wel bij zijn? We zoeken nog heel wat helpende handen voor die avond: goeie juryleden, mensen om de vragen uit te delen en op te halen...

En ook familie en vrienden zijn welkom om deel te nemen of om een handje toe te steken.

(foto PhotoNews)

Vlaamse krantenmarkt in 2014 stabiel dankzij digitale meerverkoop

De totale oplage van de Vlaamse kranten is in 2014 met 0,6 % gezakt. Op een gemiddelde dag werden er 823.751 exemplaren verkocht. Dat komt, zoals de vorige jaren, neer op een stabilisering. Een en ander blijkt uit de CIM-cijfers voor 2014. In het algemeen blijft de verkoop van papieren kranten achteruit gaan. Maar die daling wordt almaar meer gecompenseerd door de aangroei van digitale abonnees. Het aantal Vlamingen die hun krant enkel digitaal lezen, steeg vorig jaar met 17.600 (of 61 %) tot 46.500. *De Morgen* liet de grootste digitale groei optekenen, met zowat 5.000 nieuwe digitale abonnees.

Drie krantentitels konden, print en digitaal samengenomen, een oplagestijging noteren. *De Standaard* groeide het sterkst, met 1,9 %. De krant sloopt daarmee voor het eerst de muur van 100.000 exemplaren, ze zit nu op 100.786. *De Tijd* zag zijn oplage met 1,5 % stijgen, en verkocht in 2014 gemiddeld 40.233 exemplaren per dag. *Het Belang van Limburg* groeide met 0,7 %, en zit aan 94.360 verkochte exemplaren. *De Morgen* stabiliseerde op een oplage van 53.437 (+ 0,04 %).

Minder goed verging het *Het Laatste Nieuws* en *Het Nieuwsblad*. De eerste zag zijn oplage met 1,9 % teruglopen tot 281.652 exemplaren, de tweede verloor 1,1 % en zit nu op 253.293. Van *Gazet van Antwerpen* zijn om technische redenen nog geen cijfers beschikbaar.

De Franstalige kranten zagen hun totale oplage in 2014 zakken met 4,7 %. De totale Belgische krantenmarkt ging zo met 1,8 % achteruit, en vertegenwoordigt nu nog 1,27 miljoen verkochte exemplaren per dag. (PD)

Leuvense Perskring vraagt aandacht voor noden lokale verslaggevers

De Leuvense Perskring heeft haar jaarlijkse Hugo De Keyserprijs toegekend aan Hilde Verboven, voor haar project www.oorlogsdagboek.be. Verboven publiceerde daarop vorig jaar dagboekfragmenten die Leuvenaars honderd jaar geleden hadden neergepend over hun oorlogservaringen. Met de Hugo De Keyserprijs, genoemd naar een overleden Leuvense collega, zet de Leuvense Perskring sinds 2003 iemand in de bloemetjes die het leven in de stad aangenaamer maakt.

De 26 stemgerechtigde journalisten reikten ook een Life Time Award uit. Die ging naar Germaine van café Inn 't Joor 1, het kleinste café van Leuven gelegen in de Ravenstraat. Germaine ontvangt daar haar maximaal vijftien stamgasten als in een gezellige living.

De Leuvense Perskring reikte beide prijzen op 4 februari uit in het Leuvense stadhuis. Luc Vanheerentals wees bij die gelegenheid op enkele specifieke noden van lokale journalisten. Het is volgens hem geen toeval dat op korte tijd een paar collega's zijn uitgevallen met een burn-out. "De druk is immers zeer groot", aldus Luc Vanheerentals, "en de opbrengsten zijn niet in verhouding daarmee."

Burgemeester Louis Tobback (sp.a) zei veel begrip te hebben voor de geschetste noden. "Wij, politici, merken een te groot verloop bij de lokale verslaggevers, soms ook een gebrekkige kwaliteit, en – inderdaad – slechte werkvoorwaarden." Tobback verklaarde bereid te zijn de problematiek mee aan te pakken, "maar dan zonder de indruk te willen geven op die manier de berichtgeving te willen beïnvloeden". (PD)

Wie wordt woordvoerder van het jaar ?

Vorig jaar wezen journalisten en woordvoerders Frédéric Petit aan als eerste 'beste woordvoerder van het jaar'. Met het initiatief willen de VVJ en Kortom (de vereniging van zowat duizend communicatieprofessionals bij de overheid) de bakens uitzetten voor goede persrelaties.

Net als vorig jaar kun je als VVJ-lid (samen met Kortom-leden en woordvoerders) opnieuw woordvoerders nomineren uit alle sectoren: overheid, privé, politiek, non-profit, belangenverenigingen enzovoort. Alleen woordvoerders die minstens drie jaar actief zijn én de dagelijkse contacten met de pers verzorgen, komen in aanmerking. Ceo's of politici die ook wel eens interviews geven, kunnen geen prijs winnen.

4 prijscategorieën

Er is een hoofdprijs voor de woordvoerder van het jaar, en er zijn drie prijzen voor subcategorieën die voor journalisten belangrijk zijn. Na een publieksronde kiest een vakjury van journalisten en woordvoerders de winnaars uit de respectievelijke shortlists.

Als VVJ-lid kun je per categorie mee bepalen wie de bekroning verdient.

1. **best bereikbare woordvoerder:** alle dagen van de week uitstekend bereikbaar, zowel overdag als 's avonds (en desnoods 's nachts). Belt snel terug na een gemiste oproep. Is ook bereikbaar bij slecht nieuws over zijn bedrijf of organisatie.
2. **woordvoerder met de beste stem:** een woordvoerder met een aangename stem om naar te luisteren, die vlot praat en zaken helder en verstaanbaar uitlegt.
3. **woordvoerder met de beste persteksten:** persteksten met nieuwswaarde waarmee een journalist aan de slag kan. De teksten zijn helder geschreven en goed opgebouwd. Daarnaast brengt de woordvoerder ook interessante onderwerpen en/of ideeën voor bruikbare beelden aan.
4. **woordvoerder van het jaar:** welke woordvoerder is het voorbije jaar op positieve wijze uit de band gesprongen? Welke woordvoerder is een voorbeeld voor andere woordvoerders?

Stemmen kan tot en met 29 maart 2015 op <http://s.research.indigov.be/woordvoerdervanhetjaar>.

De prijzen worden op 29 april uitgereikt op de tweede Nacht van de Wordvoerder (#NWW15) bij MEDIALAAN. Voor het zover is, laten Kris Hofflack (algemeen hoofdredacteur MEDIALAAN), Moniek Delvou (o.a. ex-woordvoerster Jean-Luc Dehaene) en Sven Gatz (Vlaams minister van Media) hun licht schijnen over de job van woordvoerder, de journalistieke verwachtingen erover en de toekomst van de stiel. Alle info over de Nacht van de Wordvoerder en de woordvoerder van het jaar vind je op <http://www.kortom.be/woordvoerdervanhetjaar>.

Speeddate journalisten-woordvoerders in het Antwerpse PIVA

Santoecha Rangai
Foto's: Ronny Meyers

In Antwerpen vond op 29 januari de stilaan traditie geworden speeddate tussen journalisten en perswoordvoerders plaats.

Iets over achten was de hal van het PIVA (Provinciaal Instituut voor Voedingsbedrijven Antwerpen) al bijna helemaal volgelopen. De sfeer is relaxed: woordvoerders en journalisten met een glas in de hand, groenten dippend in een sausje. Wouter Bruyns, voorzitter van VVJ-Antwerpen, praat de avond aan elkaar. Inleidende woorden zijn er van VVJ-secretaris Pol Deltour, die pleit voor constructieve omgangsvormen tussen journalisten en woordvoerders, ondanks de soms wel hatelijke kantjes die hun verhouding kenmerken. Deltour staat verder stil bij de terroristische aanslagen in Parijs. Dat het nefast zou zijn als journalisten zich hierdoor laten intimideren, betoogt hij.

Anders dan vorig jaar, toen het evenement plaatsvond in het Modemuseum, zitten de journalisten nu in groepjes aan een vaste tafel. Telkens wanneer het liedje *Happy* van Pharrell Williams weerklinkt, wisselen woordvoerders van tafel voor een volgende speeddate. Snel wordt duidelijk wat de meerwaarde is van deze gesprekjes: journalisten en woordvoerders hebben dan wel vaak contact met elkaar, maar nu kunnen ze ook een gezicht plakken op een naam. Voor velen is het ook een uitgelezen moment om (oud-)collega's weer te zien.

De sfeer is bij momenten uitgelaten. Verhalen, zowel over werk als privé, worden uitgewisseld. En dan mogen journalisten soms wel eens hautain overkomen, vanavond blijken ze best benaderbaar. Naarmate de avond vordert, lijken de rondes wel korter en korter te worden. Of ligt dat aan mijn zoveelste glas wijn? En dan moest de Nieuwjaarsborrel met hapjes nog beginnen.

‘VVOJ is Vlaamser dan we denken’

Steven Vanden Bussche

De Nederlands-Vlaamse Vereniging van Onderzoeksjournalisten (VVOJ) heeft een nieuw tienkoppig bestuur, met daarin nog één Vlaming: MO*-redacteur Jago Kosolosky. Hij wil meer Vlamingen én jonge collega's de weg wijzen naar het grensoverschrijdende netwerk.

De Vlaamse vertegenwoordiging in het nieuwe VVOJ-bestuur valt zo terug van vier naar één bestuurslid. De verhouding Vlamingen/Nederlanders onder de ruim 630 leden bedraagt één tegen tien. Een cultuurfenomeen, denkt Ides Debruyne, directeur van het Fonds Pascal Decroos en oud-bestuurder van de VVOJ. “Vlaamse journalisten zijn heel moeilijk uit hun kot te lokken voor een debat over journalistiek. De redacties staan hier ook iets meer onder spanning. De traditie van cursussen en opleidingen zit er in Nederland meer in. Misschien is dat nu minder, maar vroeger nam men er op vrijdag tijd om bij te benen. Het neemt niet weg dat er ook bij ons positieve dingen gebeuren, met het opleidingsaanbod van De Persgroep en dat van de Mediacademie onder meer.”

Debruyne nam dan wel ontslag uit het VVOJ-bestuur, hij blijft geloven in de zin van de organisatie. “Over de landsgrenzen heen reflecteren over journalistiek leidt niet alleen tot een confrontatie tussen twee culturen, maar verhoogt ook de kwaliteit van de journalistiek. Die is in Nederland over het algemeen – ook al is dat moeilijk te meten – iets beter is dan in Vlaanderen.” “Het probleem is dat veel Vlaamse journalisten denken dat het om een Nederlandse organisatie gaat, terwijl de VVOJ veel Vlaamser is dan je zou denken. Vraag aan Kristof Clerix van MO* maar eens waar hij de tools en attitudes haalt voor zijn onderzoeksprojecten. Dat maakt hem ook tot één van de drie Belgen die aangesloten zijn bij het International Consortium of Investigative Journalists. De VVOJ stimuleert het werken met archieven en het bouwen van een internationaal netwerk. Ook het Fonds Pascal Decroos zou niet zijn geweest wat het nu is, als de VVOJ niet had bestaan.”

Misschien is een ander misverstand dat de VVOJ er enkel voor ‘echte’ onderzoeksjournalisten zou zijn. Ides Debruyne: “De methodes die worden aangebracht, kunnen nochtans voor elke journalist in zijn dagelijkse praktijk van nut zijn. Uiteindelijk wil de VVOJ via ijkpunten tonen wat goede journalistiek is. Dat gebeurt aan de hand van de persprijs

De Loep, ons congres, onze mediacafés en het jaarboek. De cases die daar worden behandeld – neem het onderzoek naar wetenschapsfraude van Reinout Verbeke in EOS – kunnen heel inspirerend zijn. En met het netwerk dat je er opbouwt, zorg je voor een gereedschapskist die veel groter is dan wat binnen een redactie bestaat.”

Jago Kosolosky, die nu tot het nieuwe VVOJ-bestuur toetreedt, meent dat journalisten het ook niet altijd te ver moeten zoeken. “Met enkele muisklikken achterhaalde ik wie er

achter Pegida Vlaanderen zit. Diverse media belden me toen om het nummer van die bron te krijgen. Zo moeilijk was het nochtans niet, zelfs niet voor iemand als ik die net niet tot de generatie *digital natives* behoort. Veel skills zijn *basic*, het gaat niet om kernfysica, hè.”

Kosolosky wordt bij de VVOJ onder meer verantwoordelijk voor de website. Het is de bedoeling dat daar nog meer expertise wordt gedeeld. “Op de site moeten Vlaamse en Nederlandse journalisten

kennis uitwisselen en zo innovatie creëren. Er zijn zoveel journalistieke technieken die nog niet worden aangewend.” Datavisualisatie is volgens hem een goed voorbeeld. “Wordt een verhaal ondersteund door mooie data, dan merken we dat die stukken online veel meer worden gedeeld.”

In de zogenaamde *lonely journalist* geloven Debruyne en Kosolosky steeds minder. Ides Debruyne: “Alle journalistieke topics hebben ook een internationale dimensie. Als je begint met een verhaal over Europa, dan mondt dat al gauw uit in breder internationaal onderzoek. En daarvoor heb je dus een netwerk nodig.” Dat er net minder van die verhalen worden gebracht, heeft volgens Debruyne te maken met het ‘uitsterven’ van de buitenlandcorrespondenten. “Daar liggen dus kansen voor jonge mensen die lef hebben. Mensen zoals Olaf Koens, die vanuit Rusland stukken verkoopt. De ‘ondernemende journalist’ wordt trouwens ons thema het komende jaar. Ook op lokaal en regionaal niveau overigens. Want ook daar dreigt een democratisch deficit.”

Ides Debruyne en Jago Kosolosky

Nieuw VVOJ-bestuur

Naast Vlaming Jago Kosolosky (MO*) bestaat het nieuwe bestuur van de VVOJ uit Tanja van Bergen (Hogeschool Utrecht), Harm van den Berg (freelance), Wilco Dekker (*de Volkskrant*), Marloes Derks (freelance), Daan Marselis (freelance), Paul Schram (KRO-NCRV), Vincent Weggemans (freelance), Jaap Zeekant (*Vakblad Fondsenwerving*) en Evert de Vos (*De Groene Amsterdammer*). Die laatste is ook voorzitter. Margo Smit blijft directeur en Margo Froom zorgt voor de secretariaatsondersteuning.

Wim VAN ROMPAEY, directeur van het mogelijk verdwijnende Lichtpunt 'Het ontbreekt Vlaanderen aan debatcultuur'

Monica Moritz

Bezuinigingen op het Vlaamse mediabudget dreigen nefast te eindigen voor de omroepen voor derden. Mogelijk moet directeur Wim Van Rompaey (61) eind 2015 de deuren van het vrijzinnige Lichtpunt sluiten. Een bittere pil voor hem, zijn medewerkers én een rits onafhankelijke Vlaamse documentairemakers.

Historicus Van Rompaey had van meet af aan grote belangstelling voor televisiejournalistiek. In 1975 ging hij wel eerst les geven aan de athenea van Turnhout en Antwerpen, maar toen Lichtpunt in 1981 van start ging, legde Van Rompaey het journalistenexamen af en begon hij er als stagiair. "Een boeiende tijd", herinnert hij zich. "We konden met een kleine ploeg aan een nieuwe zender beginnen bouwen. Het is nooit bij me opgekomen om bij de BRT te solliciteren, van grote organisaties hou ik niet. Veel journalisten voeren opdrachten uit waarmee ze eigenlijk geen verschil maken, terwijl wij hier toch af en toe een keitje in de rivier verleggen."

De Journalist: De vrijzinnige invalshoek van Lichtpunt paste ook in jouw persoonlijke wereldbeeld?

Wim Van Rompaey: "Het vrije denken zat in mijn opvoeding en maakt ook vandaag deel uit van mijn wereldbeschouwing. Ik ben opgegroeid in een liberale, vrijzinnige familie, zonder ooit te hebben moeten afrekenen met kerk en geloof. In tegenstelling tot de velen die in een jezuïetencollege of nonnenklooster hebben gezeten, heb ik daar nooit frustraties of beschadigingen opgelopen (*lacht*). Maar daardoor heb ik ook goeie relaties met de gelovige collega's van Braambos bijvoorbeeld. Meestal zit ik zelfs de vergaderingen van de levensbeschouwelijke omroepen voor. Ook al ben ik vrijzinnig, ik kan met iedereen goed overweg. Alleen axioma's, dogma's, verboden en taboes horen in mijn wereld niet thuis. De cartoons van *Charlie Hebdo* getuigen niet altijd van goeie smaak, maar je moet het recht op de vrijheid van meningsuiting wel tot in den treuren mogen uitoefenen. En daarmee moet iedereen kunnen leven, ook al staat het je niet aan."

Waarom heb je voor televisiejournalistiek gekozen?

"Televisie is een rechtstreeks medium. Een van mijn eerste reportages ging over armoede, en dat kun je visueel goed vertalen. Armoede is voor ons trouwens een thema geweest dat steeds terugkwam, spijtig genoeg. Andere onderwerpen zijn in de loop der jaren dan weer verdwenen. Over abortus of euthanasie bijvoorbeeld moeten we niet langer uitzendingen maken, die strijd is gestreden. In 1991 waren we ook verbijsterd door het plotse doorbreken van het Vlaams Blok, die fameuze Zwarte Zondag. Ironisch toch, hoe de tolerantiegrenzen intussen zijn verlegd. Hoe het wij/zij denken dat toen nieuw was en ons tegen de borst stuitte bijna main-

stream is geworden. Het vijandbeeld dat alleen het Vlaams Blok toen hanteerde, wordt vandaag door een ruime massa geaccepteerd."

Lopen jullie als levensbeschouwelijke omroep soms niet het risico te vervallen in 'politieke correctheid'?

De afschaffing van levensbeschouwelijke omroepen is gewoon een ondoordachte bezuiniging.'

(foto MM)

"Nee. Ook dat is dogmatisch. Trouwens, als Vlaamse vrijzinnige ben je sowieso al in vele ogen politiek incorrect (*lacht*). Niet zo lang geleden was 'vrijdenken' bijna een marginaal fenomeen. Vandaag is dat minder het geval, maar toch moet je opnieuw uitkijken met wat je zegt. Men is enkele fundamentele waarden en vrijheden – zoals privacy en de vrije meningsuiting – bewust aan het ondergraven. In Antwerpen mag je zelfs niet meer betogen. Nochtans is dat een fundamenteel recht, dat een burgemeester niet zomaar kan afpakken. We worden momenteel alleen nog bang gemaakt, en de media spelen dat spel volop mee. Er staan in de kranten maar weinig vraagtekens bij wat er op de achtergrond gebeurt. Was dat geïsoleerde geval in Verviers echt een voldoende reden om heel het land angst aan te jagen en militairen in het straatbeeld te zetten? Ik vind dat akelig. Het geeft mij absoluut geen gevoel van veiligheid, integendeel. De pers zou zich daar wat kritischer mogen opstellen."

Hoe ben je van reportagemaker naar producent-directeur geëvolueerd?

"In de jaren '80 maakte ik zelf documentaires en trok ook al naar televisiebeurzen in Milaan en Cannes om programma's aan te kopen. Maar internationale coproducties lanceren en opvolgen vond ik nog boeiender. Dat is een lang en creatief journalistiek proces, waarbij ik graag betrokken ben. Tot eind jaren '90 kregen we daarvoor nog geld en faciliteiten van de BRT/VRT, later kwam het geld rechtstreeks van de overheid. Dat was een goeie oplossing, omdat we zo in *de privé* konden produceren. De VRT was toen een groot, log bedrijf. Zelfs hun cameraploegen waren niet echt flexibel. Daar zaten wel goeie mensen bij, maar het bleven soms toch ook ambtenaren die op tijd en stond hun koffie en warme maaltijd moesten hebben. De techniek is daarna ook vlug geëvolueerd, en vandaag kun je almaar efficiënter en goedkoper werken. Natuurlijk is er ook een keerzijde aan de democratisering van de techniek: iedereen die met een camera rondloopt waant zich nu journalist."

Heb je het over videoreporters?

“Onder meer. Er is niks mis met de evolutie van de technologie, natuurlijk. Maar de rol van de journalist achter of naast de camera blijft cruciaal. Journalistiek mag dan voor een stuk een roeping zijn, het is ook wel een beroep waarvoor je een degelijke inhoudelijke basis nodig hebt. Daar ontbreekt het vandaag aan. Je ziet de journalistieke normen verschuiven, zelfs op het *VRT-Journaal*. Vandaag is er een proliferatie van opleidingen in hogescholen, maar die leggen de lat zeer laag. Een beetje leren draaien en monteren levert wat technische kennis op, maar geen inhoudelijke. Televisiejournalistiek houdt meer in dan knoppen kunnen bedienen. Ik weet trouwens niet eens of er sowieso wel een opleiding journalistiek nodig is. Je moet een opleiding *tout court* hebben, en die journalistiek gebruiken. Begin dus eerst met talen, geschiedenis, economie, rechten of natuurkunde te studeren. En word daarna journalist. En voor het maken van documentaires werk je toch nog altijd samen met een cameraploeg.”

... die ook inhoudelijk kan meedenken?

“Ja, maar precies dat inhoudelijke is door die oppervlakkige opleidingen verdwenen. Het heeft ook veel met onze cultuur te maken. Vandaag mag het allemaal niet meer te ingewikkeld zijn. Nooit was de bevolking zo hoog opgeleid, en toch constateer je een voortschrijdende *verkindering* in de media en in het onderwijs. Niets mag nog moeilijk zijn, zelfs niet op Canvas, waar de lat volgens mij nu vrij laag ligt. Waar zijn de wetenschappelijke en culturele uitzendingen? De filmrubrieken? Dat is allemaal weg, en die *verkleuterling* neem met de dag toe. Echt wel ergerlijk!”

Het is wel massa-amusement dat geld in het laatje brengt?

“Ik verzet me daartegen, ik vind dat je wél nog een elite mag erkennen en bedienen. Maar wat krijgen verstandige, geïnteresseerde mensen nog te zien op televisie? Weinig. Wat zij goed vinden, is immers ‘te moeilijk’ en ‘te elitair’. Zelfs journalisten van de kwaliteitspers vragen aan deskundigen die ze interviewen om geen te ingewikkelde uitleg te geven (*lacht*). Terwijl lezers van *De Standaard* of *De Tijd* toch allemaal hebben gestudeerd en geïnteresseerd zijn in wat zich in de wereld afspeelt. Ik vind de RTBF-journaals over het algemeen inhoudelijk beter dan de onze.”

In buurlanden heb je ook uitgebreide discussieprogramma's.

“We hebben in Vlaanderen geen debatcultuur – nooit gehad. We missen niet alleen de *joie de vivre*, maar ook dat *gecultiveerd* zijn. Vlaanderen komt voor een groot stuk uit de boerenstand, en houdt daar nog altijd een minderwaardigheidscomplex aan over, gekoppeld aan valse arrogantie. We streven niet naar uitmuntendheid, ook niet in de pers. De kerktoerenmentaliteit zit waarschijnlijk in onze genen. Daarom hebben we geen discussieprogramma's over com-

plexe dossiers, dat trekt geen kijkers. Lichtpunt heeft altijd geprobeerd het niveau op te trekken, en haalde daar tussen 50 en 100.000 kijkers mee, de bovenlaag van Vlaanderen. We hadden wel het geluk dat we nooit rekening moesten houden met kijkcijfers.”

Maar documentairemakers bij Lichtpunt moeten, voor ze van start kunnen gaan met een project, wel eerst een groot deel van hun productie gesponsord krijgen.

“Inderdaad, geld vinden is voor producenten soms een ware lijdensweg. Het kan jaren duren voor ze hun budget rond hebben. Vandaag is er zelfs nog minder geld beschikbaar. Vroeger kon je beginnen draaien als je met Arte en drie of vier andere partners samenwerkte. Nu zijn de middelen van Arte, en ook de BBC bijvoorbeeld, gehalveerd. Dus moet je nog meer coproductenten zoeken. Ik ken in Europa intussen de meeste documentaire *decision makers*, maar de VRT is daar niet bij, want die coproduceert niet. Dat is heel spijtig voor onze producenten: die krijgen dan wel geld van het VAF, maar vinden geen buitenlandse partner omdat hun eigen omroep niet meedoet. Daarom probeerden ze ons altijd aan boord te halen. En Lichtpunt was een visitekaartje dat in het buitenland veel deuren opende.”

En nu halen ze jullie ook nog uit de ether.

“Officieel is er nog niets beslist, maar de minister wil dat levensbeschouwingen een opdracht worden van de VRT. Hoe dat ingevuld moet worden, daar is nog niet over nagedacht. De afschaf-

ping van levensbeschouwelijke omroepen is gewoon een ondoordachte bezuiniging. Wij kosten samen met de collega's van Braambos anderhalf miljoen, en die heeft men geschrapt. Pas daarna heeft men zich afgevraagd wat er in de plaats moet komen. Het is de taak van de overheid om de diversiteit van levensvisies in de maatschappij plaats te bieden op een openbare zender. Dat gebeurt in heel Europa, maar vanaf volgend jaar niet meer in Vlaanderen. Weer gaat een venster op de wereld dicht, en voor Vlaamse documentairemakers is dat een ramp.”

De aanslag op Charlie Hebdo was ook een aanslag op het vrijzinnig denken. Hoe schat je de naweeën van 7/1 in?

“Ik zie toch een enorm verschil tussen Vlaanderen en Frankrijk. Er is hier een beschamend gebrek aan kritisch denken. Neem de manier waarop de pers is ongesprongen met het fenomeen ‘de Wever’ – een hype die ze nota bene zelf heeft gecreëerd. Nu springen de media ook allemaal tegelijk op de kar van de terreur, terwijl de wereld toch niet alleen maar uit moordende psychopaten bestaat. Men probeert ons angst aan te jagen, en zo geeft men die terroristen hun zin. Maar onderzoeken wie er nu baat bij heeft om ons zo bang te maken, dat gebeurt hier niet. Het is daarom hartverwarmend dat de gewone Fransman in een tijd van cynisme, en in weerwil van politieke verdeeldheid, zo opkomt voor de Liberté, dat vind ik wel het *lichtpunt* van deze tijd!”

‘Nooit was de bevolking zo hoog opgeleid, en toch constateer je een voortschrijdende *verkindering* in de media en in het onderwijs.’

Beslissing over de klacht van de heer Jozef Buts tegen VTM-Telefacts, Faroek Özgünes en Thomas Van Hemeledonck

Met een brief van 21 november 2013 dient de heer Jozef Buts een klacht in tegen VTM, journalist Faroek Özgünes en eindredacteur Thomas Van Hemeledonck. Aanleiding zijn twee reportages in respectievelijk *Het Nieuws* en *Telefacts* van 1 oktober 2013 over gewezen gevangenisdirecteur Jozef Buts. (...)

DE FEITEN

Naar aanleiding van een nieuw gerechtelijk onderzoek tegen gevangenisdirecteur Jozef Buts door het parket van Turnhout, belicht de reportage in *Telefacts* het nieuwe en ook twee oude gerechtelijke onderzoeken uit 1994 en 2004 tegen Buts. Buts werd eind 2013 geschorst als gevangenisdirecteur van Wortel naar aanleiding van het nieuwe onderzoek. In de reportage komen verschillende getuigen aan het woord, onder wie een aantal anoniem. Advocaat Jef Vermassen spreekt namens zijn cliënt Jozef Buts. Het verslag in *Het Nieuws* is een korte teaser voor de reportage in *Telefacts*, met toelichting in de studio door Faroek Özgünes.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Klager vindt dat de reportage niet had mogen terugkomen op de gerechtelijke onderzoeken van 1994 en 2004, aangezien hij in 1994 buiten vervolging werd gesteld en in 2004 de klachten geseponneerd werden. Bovendien wordt de buitenvervolginstelling volgens klager niet vermeld en zegt men enkel dat 'de klacht in de prullenmand verdwijnt' (*Telefacts*) of 'met een sisser is afgelopen' (*Het Nieuws*). Hij vindt het ook fout dat de reportage een brief van een gedetineerde die hij zou hebben laten verdwijnen, voorstelt als een nieuw element, terwijl van de brief al sprake was in het dossier van 1994.

Klager heeft ook bezwaar tegen het opvoeren van anonieme getuigen. Het waarheidsgehalte van wat ze zeggen is onvoldoende gecheckt en de zaken waarover ze spreken zijn geseponneerd. De reportage houdt er geen rekening mee dat ze handelden uit jaloezie.

Voorts vindt klager dat zijn advocaat onvoldoende wederhoor heeft gekregen. De journalist heeft niet alle elementen die in de reportage aan bod kwamen, aan hem voorgelegd. Klager is ook kwaad omdat VTM een recht van antwoord niet heeft uitgezonden.

Voorts schendt de reportage volgens klager zijn privacy. Naam en toenaam worden alleen genoemd omdat hij blind is en het verhaal gaat over seks en gevangenis.

Klager besluit dat de reportage erg suggestief is en hem bewust eenzijdig negatief voorstelt.

VTM zegt dat het, gezien het nieuwe gerechtelijke onderzoek, niet alleen zijn recht maar ook zijn plicht was om het publiek te informeren over de gerechtelijke onderzoeken van 1994 en 2004 tegen Jozef Buts. Het maatschappelijke belang van het nieuwe onderzoek valt niet te betwisten en dat hebben we gekaderd in de geschiedenis van de afgelopen twintig jaar, die een bepaald patroon vertoont, zegt VTM. Bovendien werpen een aantal getuigen een nieuw licht op de vroegere zaken.

In *Het Nieuws* en *Telefacts* is volgens VTM duidelijk gezegd dat de onderzoeken van 1994 en 2004 tot niets geleid hebben. De zinsneden 'naar de prullenmand verwijzen' en

'met een sisser aflopen' maken de term buitenvervolginstelling verstaanbaar voor een breed publiek en geven de realiteit correct weer.

Ook het werken met anonieme getuigen noemt VTM correct en begrijpelijk. Zo niet hadden sommige betrokkenen niet durven getuigen, omdat ze nog binnen het gevangeniswezen werken of (ex-)gedetineerde zijn.

De journalist zegt ook dat hij alle elementen uit de reportage heeft voorgelegd aan advocaat Jef Vermassen en via conference call gelijktijdig aan Jozef Buts. Een neerslag daarvan is opgenomen in *Telefacts* en *Het Nieuws* en op die manier is loyaal wederhoor gegeven. De discussie over het niet opnemen van het recht van antwoord is volgens VTM een juridische aangelegenheid en geen zaak voor de Raad voor de Journalistiek.

Ten slotte betoogt VTM dat de privacy van klager niet geschonden is, aangezien de reportage gaat over gerechtelijke onderzoeken in het kader van het professionele leven van klager.

BESLISSING

Het maatschappelijk belang van een gerechtelijk onderzoek tegen een gevangenisdirecteur wegens seksueel overschrijdend gedrag is evident. Tevens is het relevant om daarbij te verwijzen naar vroegere gerechtelijke onderzoeken over gelijkaardige feiten. Het is niet omdat klager in 1994 buiten vervolging werd gesteld en dat de klachten van 2004 geseponneerd werden, dat daarover niet meer bericht zou mogen worden, zeker niet als er een nieuw gelijkaardig onderzoek gevoerd wordt.

De journalist kan juridische termen omschrijven op een manier die voor een breed publiek toegankelijk en verstaanbaar is, al verdiende het de voorkeur om naast de zinsneden 'naar de prullenmand verwijzen' en 'met een sisser aflopen' de buitenvervolginstelling ook expliciet te vermelden. Maar het niet expliciet gebruiken van de term 'buitenvervolginstelling' is in dit geval, mee gezien de andere omschrijvingen, geen beroepsethische fout.

Gezien het onderwerp en de positie van de getuigen was het gerechtvaardigd en aangewezen om hen in de reportage te anonimiseren. De Raad ziet ook geen redenen om te betwijfelen dat de getuigen effectief bij de zaak betrokken waren.

De journalist heeft klager, via een gesprek met zijn advocaat, een loyale kans op wederhoor gegeven. Of elk element uit de reportage aan de advocaat is voorgelegd, kan de Raad niet uitmaken, maar dat er een uitgebreid gesprek is geweest, wordt niet betwist. Het antwoord van de advocaat is loyaal weergegeven in *Het Nieuws* en *Telefacts*.

De Raad spreekt zich niet uit over de betwisting in verband met het recht van antwoord, aangezien dat een juridische aangelegenheid is.

Ten slotte betekenen de reportages geen schending van de privacy aangezien ze gaan over gerechtelijke onderzoeken naar het professionele handelen van klager, wat van maatschappelijk belang is.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel: de klacht is ongegrond.

Brussel, 12 februari 2015

Beslissing over de klacht van de heer Kristof Duyck tegen *De Krant van West-Vlaanderen*

Met een brief van 1 september 2014 dient advocaat Bart Staelens, die optreedt namens zijn cliënt de heer Kristof Duyck, een klacht in tegen *De Krant van West-Vlaanderen*. Aanleiding is een artikel in *De Krant van West-Vlaanderen* van 4 juli 2014 onder de titel 'Verkracht op het tenniscourt'. (...)

DE FEITEN

Het artikel gaat over Kristof Duyck, die tennisleraar is in een club in West-Vlaanderen en zich voor de correctionele rechtbank moet verantwoorden voor aanranding van de eerbaarheid en verkrachting van een meisje van 17, aan wie hij tennisles gaf. De feiten waarvoor betrokkene voor de rechter moet verschijnen, zijn volgens het artikel mogelijk geen alleenstaand geval. De krant noemt het ook vreemd dat Kristof Duyck nog steeds les geeft aan jongeren in de tennisclub. Het artikel vermeldt dat Duyck, naast tennisleraar, ook ex-kinesist van Cercle Brugge en kinesist in een MPI in West-Vlaanderen is, en publiceert zijn foto met een balkje voor de ogen.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Klager maakt bezwaar tegen de affirmatieve titel 'Verkracht op het tenniscourt', terwijl de rechter nog geen uitspraak had gedaan. Dat schendt het vermoeden van onschuld.

Verder heeft de journalist geen wederhoor gevraagd vóór publicatie van het artikel, terwijl hij zware beschuldigingen uit door te schrijven dat de feiten waarvoor klager voor de rechter moet verschijnen mogelijk 'geen alleenstaand geval' zijn en klager 'misschien nog meer seksuele vergripen op zijn actief heeft'. Naast een schending van het recht op wederhoor wijst deze aanpak op eenzijdige informatiegaring door de journalist.

Volgens klager brengt het artikel hem ook herkenbaar in beeld. De vermelding van zijn initialen, zijn woonplaats, de gemeente van de tennisclub, het feit dat hij ex-kinesist is van Cercle Brugge, de naam en plaats van het MPI waar hij werkte en de foto, maken dat hij geïdentificeerd kan worden. Ten slotte heeft de journalist volgens klager niet onafhankelijk gehandeld en heeft hij zich laten leiden door onder meer de ouders van het meisje. Hij heeft zo bewust een karaktermoord gepleegd op klager.

De Krant van West-Vlaanderen ontkent dat er sprake zou zijn van een karaktermoord of wraakactie.

De krant geeft toe dat de titel van het artikel misschien te affirmatief was, maar voegt eraan toe dat de titel samen moet gelezen worden met de ondertitel, die zegt dat de tennistrainer zich voor de rechter moet verantwoorden. De ondertitel nuanceert meteen de titel.

Het artikel zelf gaat voor het grootste stuk over objectieve feiten, met name de doorverwijzing van klager naar de correctionele rechtbank, en vermeldt ook elementen in het voordeel van klager. Alleen het feit dat er een gerechtelijk onderzoek was, wordt affirmatief voorgesteld, alle andere elementen zijn in de voorwaardelijke wijs geschreven. Het geheel respecteert op die manier het vermoeden van onschuld.

De krant zegt ook dat ze klager wel een kans op wederhoor heeft gegeven. Toen klager na publicatie van het artikel de krant contacteerde, heeft de journalist hem gevraagd om te reageren, maar klager heeft dat geweigerd. Wederhoor vooraf was volgens de krant niet nodig omdat het gaat om feitelijke berichtgeving, met name de doorverwijzing van klager naar de correctionele rechtbank.

Wat herkenbaarheid betreft heeft de krant zich gehouden aan beperkte identificatie door alleen de initialen te noemen en volgens haar de foto voldoende onherkenbaar te maken. De vermelding van het MPI waar klager werkte was relevant gezien de zware tenlastelegging.

Ten slotte wijst de krant erop dat ze in een later artikel ook verslag heeft gebracht over de vrijspraak van klager.

BESLISSING

De titel 'Verkracht op het tenniscourt' is, ondanks de combinatie met de ondertitel, te affirmatief geformuleerd. Hij strookt niet met de inhoud van het artikel en houdt onvoldoende rekening met het vermoeden van onschuld.

De journalist heeft klager geen loyale kans op wederhoor gegeven. De krant gaf klager de kans om te reageren na publicatie van het artikel. Maar aangezien het artikel, naast de feitelijke verslaggeving over de doorverwijzing naar de rechtbank, een aantal ernstige beschuldigingen bevat ('de feiten zouden geen alleenstaand geval zijn' en 'er wordt gevreesd dat de tennisinstructeur misschien nog meer seksuele vergripen op zijn actief heeft'), was wederhoor vooraf aangewezen. Artikel 20 van de code bepaalt: 'Wanneer een journalist in zijn berichtgeving zelf ernstige beschuldigingen uit, met name wanneer die de eer en de goede naam betreffen, is het aangewezen dat hij de betrokkene voor de publicatie contacteert en hem loyaal de kans biedt hierop te reageren'.

De vermelding van zijn initialen en woonplaats, in combinatie met de verwijzing naar de gemeente van de tennisclub, het feit dat klager ex-kinesist was bij Cercle Brugge, de naam en de plaats van het MPI waar hij werkte en zijn foto, weliswaar met een balkje voor de ogen, maken klager identificeerbaar. Klager is op de foto ook niet voldoende onherkenbaar gemaakt. De richtlijn bij artikel 23 van de code bepaalt in verband met verdachten: 'Beperkte identificatie kan uitzonderlijk. De voornaam, de beginletter van de familienaam, de leeftijd en de woonplaats kunnen eventueel worden vermeld'. Klager is door de combinatie van de verschillende elementen herkenbaar en de krant kan niet aannemelijk maken dat herkenbaarheid in dit geval aangewezen of gerechtvaardigd was.

Ten slotte heeft de Raad geen redenen om aan te nemen dat de journalist of de krant klager bewust wilden treffen.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel: de klacht is gegrond.

Brussel, 12 februari 2015

Tegen het vergeten**Ivo Van Hassel (9/11/1934 – 5/2/2015)**

Ivo Van Hassel was een uitzondering op de regel. Hij werkte onafgebroken als journalist bij *Het Laatste Nieuws* tot zijn 65e. En daarna begon zijn tweede leven. Hij specialiseerde zich vooral in de neergang van het communisme, met bijzondere aandacht voor Rusland en het toenmalige Oostblok, maar was ook niet blind voor de lasten die landen als Polen of Oekraïne torsten. Hij won er een persprijs voor in 1976. Zijn boeken over Oost-Europa schonk hij aan het Liberaal Archief in Gent.

Maar wat hem steeds minder losliet, was de band die de joodse gemeenschap in ons land bleef houden met de gruwel van de Shoah achter het IJzeren Gordijn. In de jaren 1983-1984 schreef hij voor zijn krant een lange reeks over *'De Kleine Belg in de Grote Oorlog'*. Hij had oog voor het leed van de kleine man.

Na zijn pensionering werkte hij intens aan het bewaren van de herinneringen der laatste holocaustgetuigen. Daarmee was hij al vroeger begonnen in het *Dossier Brussel Auschwitz* (1981, met Maxime Steinberg). In 2011 verscheen *Brood in Mijn Hoofd. Het Levensverhaal van Chil Elberg (B-10785), Overlevende van Twaalf Concentratie- en Vernietigingskampen*. Elberg heeft het boek nog mogen meemaken, hij is pas vorig jaar overleden.

Ivo Van Hassel werd verast en herdacht in Oudenaarde op 12 februari. Zijn leven vatte hij eenvoudig samen: *Non fui, fui, non sum – ik was er niet, ik was er, ik ben er niet meer*.

(foto Polaris /PhotoNews)

De rechtvaardige vechter**Louis Davids (7/3/1928 – 4/2/2015)**

Louis Davids was meer dan een journalist. Uit zijn jaren als Antwerps correspondent voor het *Nieuw Israelitisch Weekblad* uit Amsterdam, wist hij hoe een eigen blad op te zetten. Dat werd het *Belgisch Israelitisch Weekblad*. Vanaf 1954 zou hij een halve eeuw lang, tot eind 2006, de stem van de liberale, dialooggezinde, verdraagzame en toch diepgelovige en geïntegreerde Vlaming dragen.

Davids – geboren als Davidovics in Hongarije en in 1950 genaturaliseerd – nam het altijd op voor de misdeelde. Zijn vreselijke jeugdervaringen verklaren alles. Hij werd verklikt door een buurvrouw en op transport naar Auschwitz gezet. Veertien jaar was hij, maar hij slaagde erin te ontsnappen uit de trein van het laatste, 19e konvooi dat de Dossinkazerne in Mechelen verliet. Verzetsman Fierens hielp hem aan zijn nieuwe identiteit. Als Louis Willegem kon hij tot het eind van de oorlog onderduiken in een klooster bij Namen.

Het is daar dat hij zijn missie begreep: alleen communicatie kan de mens redden. En: elke mens is uniek en onvervangbaar. Dat besef laat Davids als zijn testament na. Zelf heeft hij altijd voor meer begrip tussen godsdiensten en naties geijverd. Hij nam de verdediging op

van de Vlamingen die in hun eigen hoofdstad geschouffeerde en gediscrimineerd werden. Nederlands moest en zou de voertaal worden en blijven van de joodse gemeenschap in Vlaanderen.

Louis Davids was een man met een rechtlijnige en genuanceerde overtuiging. Hij werd medestichter (1964) en voorzitter (1975-1985) van de Vlaamse Journalisten Vereniging (VJV, niet te verwarren met de VVJ). Hij was 60 jaar lang een gedreven lid van de oudste beroepsbond van de filmers, de BBF, nu VVF.

De voorbije maanden was hij bedlegerig, al bleef hij tot het einde zijn column *'Overpeinzingen'* schrijven in *Joods Actueel*, het maandblad dat zijn *BIW* opvolgde en geleid wordt door zijn dochter Terry (als directeur) en zijn kleinzoon Michael Freilich (als hoofdredacteur).

Een tastbare opvoeder**Walter Gansemans (14/1/1943 - 23/10/2014)**

Journalisten leiden een schimmig bestaan. Vergetelheid is hun lot. Tot mijn schande heb ik pas drie maand na zijn overlijden ontdekt dat leukemie oud-collega Walter Gansemans in Halle heeft geveld. Walter was nochtans één van de eerste VRT-journalisten die meer oog had voor de gewone man dan voor de doorslagjes van politiek en onderneming.

Opvoeding was zijn graal, in de tijd dat volksverheffing nog geen besmukt woord in de ogen van managers was geworden. Hij begon als vanzelfsprekend bij de schooltelevisie, om later als 'volwaardig' journalist bij de nieuwsdienst aan de slag te gaan. Tussendoor maakte hij een reeks natuurprogramma's, niet voor niets zat hij in de Natuurpuntafdeling van Sint-Pieters-Leeuw. We hadden geanimeerde gesprekken, steevast over zijn andere hobby, jeugdliteratuur, en over wat er zoal misliep op de VRT. Veel dus.

Vertellen kon hij als niet een, altijd verwonderd opgewonden, altijd gedreven, altijd met milde spot. Ooit (Straatsburg, 1994) behaalde hij een eerste dan karate. Maar Walter wist zich perfect te beheersen in zijn engagementen, met altijd één doel voor ogen: de mens, de kinderen, de collega's beter maken.

Hij stichtte mee het Budo Research Centrum in 1987, werd voorzitter van de persclub in Halle, en in zijn nadagen leverde hij toeristische reportages voor *Kleo*. Engagement bleek ook in de keuze van zijn thema's voor jeugdromans. Niets was hem te min, ook geen kroniekjes in amateurblaadjes.

Op 29 oktober jl. is hij uitgeleide gedaan in Buizingen. In een kerk, maar zonder kerkelijke plechtigheid. Het tekent een man die zichzelf gaf aan een unieke opdracht: met anderen dialogeren. Ook toen hij zijn vrouw verloor. Ik besef dat hij nooit is weggeweest. Ook al is hij niet meer.

De vrije meningsuiting is niét absoluut

Patrick Van Gompel
Journalist VTM-Nieuws

Cartoonisten moeten kunnen tekenen wat ze willen. Ze moeten niet eens politiek correct zijn. Net zomin als journalisten trouwens. De vrije meningsuiting wordt alleen begrensd door wetten. En wat wel of niet kan, moet niet worden verward met slechte of goede smaak: *de gustibus non est disputandum*.

Samengevat: uiteraard mag een cartoonist Mohammed tekenen als een varken, een rabbijn als een hond en Jezus als een zieke vogel. Of dat getuigt van goede of slechte smaak doet niets ter zake. Daar mag je zolang over redetwisten als je wilt. Of is het toch niet zo simpel?

Ook absolute walging gevoeld bij de aanslagen in Kopenhagen en Parijs en de NOS-gijzeling in Hilversum? Dat gevoel van complete machteloosheid. Ook gevoeld dat de bestaansreden van journalisten zwaar wordt aangevallen en op zijn minst in twijfel wordt getrokken? De aanslagen in Parijs hebben ook bij mij een diepe indruk nagelaten. Met natte ogen vernam ik hoe een paar van mijn lievelingsauteurs naar het paradijs werden geschoten.

Georges Wolinski was me welbekend. Ik heb 12 boeken van hem staan. Ik begrijp nog altijd niet hoe je kwaad kan zijn op zo'n grappige man. Ook Cabu kende ik van lezen, een man met een uitzonderlijk rijk humoristisch gevoel. Tekenaars van het blad *Charlie Hebdo*. Een blad dat zowel naar links als naar rechts sloeg, naar boven als naar onder, of soms gewoon in het wilde weg.

De zondag na het drama kwamen in Parijs en in heel Frankrijk bijna 4 miljoen mensen op straat om hun steun te betuigen aan *Charlie Hebdo*. Ondertussen, iets verderop in de wereld, kreeg de Tsjetsjeense leider Ramzan Kadyrov in Grozny honderdduizenden mensen op de been om te betogen tegen *Charlie Hebdo* en de Mohammed-cartoons. Kadyrov riep: "We zien hoe de Europese journalisten en politici, onder het mom van vrije meningsuiting en democratie, de religieuze gevoelens van miljoenen gelovigen beledigen." Toen in 2006 een Deense krant Mohammed-cartoons publiceerde, zei Kadyrov dat de tekenaar levend begraven moest worden. In Teheran komen duizenden Iraanse studenten op straat om *Charlie Hebdo* aan te vallen en de koran te verdedigen. De Franse vlag is verbrand in Jalalabad in Afghanistan en in Peshawar in Pakistan. En waar nog?

We mogen ons niet vergissen van vriend, en zeker niet van vijand. Het is niet wij tegen zij. Natuurlijk zijn het geen vijanden, het zijn lichtjes andersdenkenden. Ook zij mogen zeggen en tekenen wat ze willen. O ja?

Cartoonisten hebben niets te maken met politieke correctheid. Een Joodse cartoonist moet over de Joden en de Palestijnen precies hetzelfde kunnen tekenen als een Palestijnse cartoonist over de Palestijnen en de Joden. Politieke correctheid zou elke cartoonist in een ongewenst keurslijf duwen, politieke correctheid beperkt de vrijheid enorm. Dat geldt ook voor journalisten, je kunt niet ingehouden objectief zijn. Journalistiek is méér dan vooroordelen bevestigen en clichés

herhalen.

Maar wat is vrije meningsuiting dan wel? Vraag ik het aan werknemers in ons land die niets tegen hun baas durven zeggen omdat ze bang zijn om hun job te verliezen? Of vraag ik het gewoon aan Edward Snowden, die zijn Amerikaans paspoort kwijt is omdat hij onthulde dat de Amerikaanse veiligheidsdienst NSA massaal mensen afluistert?

Is de vrije meningsuiting absoluut? Mogen we altijd alles overal zeggen? Nee. De vrije meningsuiting wordt beperkt door wetten, maar door wetten alleen. Ook in België. We mogen wel lachen met de holocaust maar we mogen die

niet ontkennen. Mogen we lachen met 11 september? Met 7 januari, de 11 september van Europa? Mogen we lachen met kindermisbruik? De Franse tekenaar Plantu is door rechtse christenen voor de rechtbank gebracht voor een cartoon waarop de paus een kind anaal neukt. Walgelijk? Mag dat? De tekenaar begreep niet waarom mensen zich meer opwonden over een tekening dan over het kindermisbruik in de kerk.

Mogen we lachen met kanker? Uiteraard. Maar ook als mijn vader en mijn broer en uw moeder en uw zuster aan kanker zijn gestorven? En lachen met gehandicapten? "Ook gehandicapten hebben het recht om uitgelachen te worden", zei Urbanus ooit.

(foto Polaris /PhotoNews)

Maar hola, dat is iets anders, dat heeft niets met vrije meningsuiting te maken, dat heeft te maken met opvoeding, met goede smaak. Je moet vrije meningsuiting niet verwarren met vrijheid van spreken, want daar zijn grenzen aan.

Ah, zo zit het dus: als het écht grappig is, mag je er mee lachen, en anders niet? Nodeloos beledigen doen we niet, natuurlijk niet. Ah nee? Luister even naar Michel Houellebecq, de auteur van het boek *Soumission*, vertaald: *Onderwerping*. Houellebecq zegt: "Iedereen heeft perfect het recht om een islamofobe roman te schrijven als ie dat wil."

Mag de Franse komiek Dieudonné zeggen: '*Je suis Coulibaly*'? Ook met een quenelle erbij? Ik vind het ongelooflijk moeilijk. En we hadden nog maar net '*Je suis Charlie*' geroepen, of we hadden al problemen met een spandoek over Standardvoetballer Defour. Verwerpelijk? Mogelijk. Goede smaak: nee, wellicht. Maar absoluut verboden? Nog niet zo zeker. '*Je suis Charlie*' roepen én de Defour-tifo verbieden? Het wringt, hè. Alsof de persvrijheid mij niet lief is. Niet voor niets heb ik goede vrienden verloren, zoals journalist Danny Huwé op kerstavond 1989. En cameraman Stan Storimans, die op 12 augustus 2008 omkwam in Gori in Georgië bij een bombardement van de Russen. Moge ook hun dood niet voor niets zijn geweest.

Mens achter het nieuws

Steven DE FOER (*De Standaard*): Mister Wispelturigheid steeds op zoek naar het grote verhaal

Jan Backx

Er speelde een milde glimlach rond de mond van Steven De Foer, toen hij in de *early nineties* in het Antwerpse Justitiepaleis zijn eerste journalistieke stappen zette als rechtbankverslaggever. Ik – de in zijn jonge ogen ouwe rot – kreeg snel tekst en uitleg. Bleek dat hij veel beginnende advocaten, die zich wat graag als 'meester' lieten aanspreken, als collega-student en -loloebroek had meegemaakt. "Ik heb hetzelfde papertje op zak", mompelde Steven. Het verschafte hem grote gemoedsrust.

Dit jaar wordt hij 50. In de voorbije decennia legde hij een journalistiek parcours af dat weinigen hem nadoen: drie jaar correspondent in Nederland, onder het 9/11-stof gezeten, uitgegroeid tot gerespecteerd filmcriticus en nu helemaal de vrije hand voor het grote reportagewerk bij *De Standaard*. Dingen die overigens nooit mogelijk waren geweest zonder Annik, met wie Steven een zoon en twee dochters op de wereld zette.

Hij blijkt uit een doktersnest te komen. "Mijn ouders, een huisdokter en een kinderarts, hadden West-Vlaanderen geruimd voor het Antwerpse Merksem. Op mijn 18de kriebelde het al om journalist te worden. *Aha, Kuifje achterna*, reageerde mijn vader, die vond dat ik eerst maar iets deftigs moest studeren. Rechten, ja. Maar daar werd ik praeses én fuifbeest. Dat rekte mijn studies met twee extra jaartjes."

Steven studeerde af in 1990 en had de vaste bedoeling een 'verantwoordelijke mens' te worden. De bankwereld dan maar. "Bij de BBL zouden ze mij in één jaar klaarstomen voor het grote werk. Onze dertigkoppige groep jonge universitaireren werd *gebrainwashed* met peptalk: *Jullie zijn het directiecomité van morgen! Laat jullie vooral niet weglukken door headhunters!* De realiteit was onthutsend, en dat was lang voor de bankencrisis. Vanaf de eerste week werd ons geleerd hoe we de klanten konden bedriegen. Alleen het profijt van de bank telde."

Hij rondde zijn opleiding niettemin af, maar kort daarna kwam de kentering. "We waren met het gezinnetje aan de kust, en ik zei tegen Annik: *Ik wéét dat het idioot klinkt, maar ik wil toch liever journalist worden.* Ze toonde gelukkig veel begrip, en daags nadien al zag ik een advertentie in *Het Nieuwsblad*: *Gezocht in Antwerpen: rechtbankjournalist. Voorwaarde: rechtendiploma.*"

Zo stond Steven De Foer kort nadien in de wandelzaal van het Antwerpse Justitiepaleis. "Frans Wauters zou me wel even wegwijs maken. Maar hij werd plots weggeroepen. Zijn haas-

tige boodschap was nog net: *Kijk Steven, die mensen daar zijn confraters van andere kranten. Volg ze en doe hen na!* Het leverde me al snel snibbig commentaar op van een vrouwelijke collega: *Zeg, ik heb geen hondje nodig dat me overal volgt!* Ik maakte toen een dijkbreuk van gruwelijk nieuws mee. Tienermeisjes die waren vermoord door een moei-

zaam ontmaskerde *serial killer*, het raadsel van Kim & Ken... En ik versloeg ook assisenprocessen. Tot ik, tijdens een zaak over het doodslaan van een onschuldig hummel-tje door een jaloerse stiefvader en zelf nog jonge papa zijnde, plots braakneigingen kreeg. Hoog tijd voor wat anders."

Het werd de Binnenlandredactie van *De Standaard* in Groot-Bijgaarden. "Alweer een boeiende periode, gekenmerkt door de opkomst van het Vlaams Blok. Een feestje op onze krant leerde me dat ik *De Standaard*-correspondent kon worden in Nederland. Een half uurtje overleggen met mijn vrouw Annik en de beslissing was genomen: heel ons gezin zou naar Wassenaar bij Den Haag verhuizen. Ik kreeg zowaar een land cadeau en mocht me volledig uitleven. Nederland uitleggen aan de Belgen, en af en toe ook andersom,

zoals toen Dutroux ontsnapte en ik overal in Nederland mocht gaan duidelijk maken hoe zoiets kon..."

"Drie jaar heeft ons verblijf daar geduurd. Mijn ondertussen volwassen kinderen vinden het de fijnste tijd van hun jeugd. Maar in 2001 was het budget op. Ik schreef mijn indrukken nog neer in een boek, *Onder Hollanders*. En ik werd, als 35-jarige, chef reporters in Groot-Bijgaarden. Ik herinner me nog dat ik er toen eens uitflapte dat ik nog nooit in New York was geweest, en zie, drie dagen later beleefde de wereld 9/11. Voor een kleine maand mocht ik toen rond *Ground Zero* gaan rondhangen. Ik heb er radeloze mensen getroost, en kreeg mee het stof op de kleren."

Het chef-zijn bleef niet duren. "Want ik kreeg de kans om van mijn hobby mijn beroep te maken: filmrecensent. Van 2002 tot 2008 full time gedaan. Ook daarna – en tot op vandaag – heb ik me als *Mister Wispelturigheid* heel leuk kunnen uitleven. De Amerikaanse presidentsverkiezingen waren een kluit, net als de aanloop naar de World Cup in Brazilië. Ik mag grotendeels kiezen wat ik doe. Dat doet natuurlijk niets af aan de noodzaak om altijd iets relevant te brengen. Het nieuws is snel en gratis geworden. En dus ga je je maar onderscheiden met een goed verhaal. Mijn advies aan jonge collega's is dan ook: volg je instinct, en durf ja zeggen aan uitdagingen."

Onder embargo

Bij **Het Nieuwsblad** is een redactieraad geïnstalleerd. Dat is een uitloper van de opname van de krant in Mediahuis, waar ook *Gazet van Antwerpen* en *Het Belang van Limburg* thuishoren. Voorzitter is **Farid El Mabrouk**. Hij vormt samen met Bart Lagae, Cedric Lagast, Tom Le Bacq en Filip Werniers de vijfhoekige kern van de redactieraad.

Op volle sterkte omvat de redactieraad van **Het Nieuwsblad 16 journalisten**. Behalve de vijfhoekige kern zijn dat ook nog Jef Van Hoofstat, Guy Stevens, Pieter Janssens, Bert Staes, Veronique Nolens, Kelly D'heer, Jolien Luyten, Bo Vanluchene, Kurt Vermeersch, Walter Wauters en Guillaume Maebe. Daarmee zijn de diverse afdelingen van de redactie mooi vertegenwoordigd.

Vergeet niet je tijdig in te schrijven voor de **Quiz van VVJ Antwerpen** op zaterdag 25 april! Die vindt dit jaar plaats in Wilrijk. Ploegen omvatten maximaal vijf spelers. Inschrijven kan via www.journalist.be, tot uiterlijk 23 april om middernacht. Meer informatie op pagina 8 van dit blad.

Het **Marilo Fonds** – dat is een stichting die de verhoudingen tussen België en Japan wil verbeteren – kent opnieuw een beurs van € 5.000 toe aan een Belgische journalist die een reportage wil maken over **Japan**. Het is de bedoeling zo de Japanse samenleving en economie beter te doen kennen in ons land.

Het Marilo Fonds kent de beurs toe in samenwerking met de **Koning Boudewijnstichting**. Daar (www.kbs-frb.be) kunnen geïnteresseerde journalisten tot 14 april terecht voor het aanvragen van de beurs.

De **Unie van de Belgische Filmpers (UBFP)** – het kruim van de vaderlandse filmrecensenten zeg maar – heeft haar jaarlijkse Grote Prijs toegekend aan de prent *The Grand Budapest Hotel* van Wes Anderson. De UBFP is met haar 103 aangesloten journalisten de grootste filmpersvereniging van het land.

Haar Humanum Prijs reikte de UBFP uit aan de Afrikaanse regisseur Abderrahmane Sissako voor zijn film *Timbuktu*. Die prent tekent hoe een Noord-Afrikaans dorp in de greep komt van **islamfundamentalisten**, en hoe de diverse bewoners daarmee omgaan.

Het vakblad *Media Marketing* heeft **De Morgen** uitgeroepen tot 'medium van het jaar'. De krant haalde het van het magazine *Trends-Tendances* en de Franstalige radiozender *VivaCité*. De jury looft vooral de digitale transformatie die *De Morgen* in oktober vorig jaar doormaakte.

De Standaard heeft acht van haar journalisten het komende half jaar vrijgesteld voor het uitdiepen van welbepaalde thema's. De acht krijgen daar onder de roepnaam '**correspondenten van DS**' tijd, ruimte en budgetten voor. Het gaat om bijvoorbeeld de thema's 'Voeding en politiek', 'Rechtvaardige belastingen' en 'Robotica en artificiële intelligentie'.

De twee *DS*-correspondenten voor dat laatste thema vlooiden alvast uit, met dank aan ING België, dat journalisten zich geen al te grote zorgen moeten maken dat **robots** straks hun job overnemen. Volgens ING bestaat daar op een termijn van 20 jaar maar 8% kans toe.

De **VRM** (Vlaamse Regulator voor de Media) heeft een klacht van het Rooms-Katholiek Lekenforum (RKLF) tegen de VRT verworpen. Die ging over de vermeend partijdige wijze waarop *Het Journaal*

zou hebben bericht over de benoeming van een pedofiele priester in Middelkerke.

Bij **RTV**, de regionale tv-zender voor de Kempen en Mechelen, gaat **Erika Van Thielen** aan de slag als nieuwsanker. Erika is bekend als voormalig VRT-schermgezicht, en ook wel voor haar moeizame zoektocht naar een nieuwe job nadat ze door een burn-out werd gevelld.

Ook **Goedele Devroy** herstelt op dit moment van een burn-out, meldde ze begin februari zelf op Twitter. Op de VRT-nieuwsdienst worstelen op dit moment vijf collega's met het probleem.

Verdwijnt **belediging van het staatshoofd**, van ministers en van parlementsleden als afzonderlijk misdrijf uit de strafwet? Als het van N-VA-parlementslid **Hendrik Vuye** afhangt wel. Volgens een wet van 1867 staat op het openbare beledigen van de koning nog altijd een gevangenisstraf van 3 jaar.

De afschaffing zou niet betekenen dat politici vogelvrij worden voor critici. **Laster en eerroof** in het algemeen blijven immers strafbaar. Overigens moeten journalisten nog iets minder schrik hebben om de fout te gaan: volgens de grondwet kunnen hun vermeende opnidelichten enkel door een assisenhof met burgerjury worden beoordeeld. Wat in de praktijk niet gebeurt.

MEDIA café

DO 23 april 2015
19:30 > 21:00

MEDIACAFÉ: De devaluatie van persfotografie

Fotografie is volgens een enquête van *Vacature dé* droomjob. Vacatures voor fulltime persfotografen zijn echter schaars. Wordt het beroep bedreigd nu bijna iedereen altijd een camera op zak heeft? Betaalt men persfotografen voldoende voor hun werk? Beelden worden gewoon vastgelegd, terwijl achter foto's een verhaal zit. Krijgen fotografen voldoende erkenning?

Met **Martijn Kleppe** (Erasmus Universiteit Rotterdam) en **Lieven Van Assche** (Imagedesk.be, voorzitter Vlaamse Vereniging van Beeldjournalisten, VVBj).

Locatie: Zebrastraat, Zebrastraat 32, 9000 Gent
Gratis, reserveren aanbevolen: www.deburen.eu of +32(0)2 212 19 30

Organisatie:

deBuren, Fonds Pascal Decroos, WVOJ, Zebrastraat en VVBj. Met de steun van de VVJ.

VVJ ANTWERPEN
nodigt jou en je gezin uit
1 MEI 2015
GEZINSDAG IN
EFTELING

Wil jij er met je gezin eens tussenuit? Profiteer dan van dit uitzonderlijke aanbod. Jij als lid van VJ kan op 1 mei gratis in de Efteling binnen. Jouw gezinsleden betalen amper € 18. Dit is een uitzonderlijke korting die we je vanuit VJ Antwerpen graag aanbieden.

We verwachten je op **1 mei** tussen **9u45 en 10 u** aan **kassa 18**. Om **10u stipt** leggen de Efteling en VJ Antwerpen iedereen in de watten met exclusieve verwennerijen, zoals een drankje, versnaperingen en energieke kinderanimatie. Daarna ben je helemaal vrij!

Opgelet, dit uitzonderlijke aanbod is alleen geldig voor jou en je gezinsleden (niet voor neven, nichten of vrienden). Je moet ook je perskaart aan de kassa tonen!

Parking hoef je voor één keer niet te betalen. En nog een tip: zorg er zeker voor dat je er al om 10 u bent, dan ben je er voor de drukte begint.

Surf voor je inschrijving naar www.journalist.be/gezinsdag2015

Inschrijven kan tot 20 april.

